

Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Fframwaith sefydlu Cymru gyfan ar gyfer lechyd a gofal cymdeithasol

Adnoddau, deddfwriaeth, dolenni i bolisiâu
ac adolygiadau perthnasol i feysydd pwnc

Rhagfyr 2017

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Manylion cyswilt

Gofal Cymdeithasol Cymru

South Gate House

Wood Street

Caerdydd

CF10 1EW

Ffôn: 0300 3033 444

Minicom: 029 2078 0680

E-bost: gwybodaeth@gofalcymdeithasol.cymru

gofalcymdeithasol.cymru

@GofCymdeithasol

© 2018 Gofal Cymdeithasol Cymru

Cedwir pob hawl. Ni cheir atgynhychu unrhyw ran o'r cyhoeddiad hwn na'i gadw mewn system adferadwy na'i drosglwyddo mewn unrhyw ddull na thrwy unrhyw gyfrwng heb ganiatad ysgrifenedig Gofal Cymdeithasol Cymru ymlaen llaw. Dylai ymholiadau am atgynhychu y tu hwnt i'r hyn a ganiateir yn benodol gan y gyfraith gael eu hanfon at Brif Weithredwr Gofal Cymdeithasol Cymru yn y cyfeiriad a roddir uchod.

Fformatau eraill:

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Adnoddau, deddfwriaeth, dolenni i bolisiau ac adolygiadau perthnasol i feysydd pwnc

Dyma restr o adnoddau, deddfwriaeth, dolenni i bolisiau ac adolygiadau perthnasol i helpu i gefnogi cyfnod sefydlu.

Cyffredinol

- Ffiniau proffesiynol: Adnodd i reolwyr, <https://gofalcymdeithasol.cymru/adnoddau/ffiniau-proffesiynol-adnodd-i-reolwyr>
- Hyb Dysgu ar gyfer Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, <https://gofalcymdeithasol.cymru/hyb/hafan>
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Cod Ymarfer Proffesiynol ar gyfer Gofal Cymdeithasol ac adnoddau cysylltiedig, <https://gofalcymdeithasol.cymru/casgliadau/cod-ymarfer-ar-gyfer-gofal-cymdeithasol--adnoddau>
- Cod Ymddygiad i Weithwyr Cynnal Gofal Iechyd yng Nghymru, GIG Cymru, <http://www.wales.nhs.uk/codymddygiadachodymarfergigcymru>
- Cod Ymarfer Proffesiynol ar gyfer Gofal Cymdeithasol a gweithlyfr Gofalu â Balchder <https://mandysgu.gofalcymdeithasol.cymru/course/view.php?id=11>
- Dulliau Cadarnhaol: Lleihau Arferion Cyfyngol ym maes Gofal Cymdeithasol, <https://gofalcymdeithasol.cymru/dysgu-a-datblygu/dulliau-cadarnhaol-leihau-arferion-cyfyngol-mewn-gofal-cymdeithasol>
- Fframwaith strategol olynol Mwy na Geiriau... ar gyfer Gwasanaethau Cymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol <http://gov.wales/topics/health/publications/health/guidance/words/?skip=1&lang=cy>
- Mwy na Geiriau: Pecyn Gwybodaeth Gweithredu'r 'Cynnig Rhagweithiol' – Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol <http://gov.wales/topics/health/publications/health/guidance/words/?skip=1&lang=cy>
- Pecyn Datblygiad Proffesiynol Parhaus ar gyfer rheolwyr a gweithwyr gofal cymdeithasol, blynyddoedd cynnar a gofal plant | Gofal Cymdeithasol Cymru, <https://gofalcymdeithasol.cymru/dysgu-a-datblygu/datblygiad-proffesiynol-parhaus-dpp>
- Gweithredu mewn ffordd agored a gonest pan fydd pethau yn mynd o le: gonestrwydd a dyletswydd broffesiynol – Canllawiau esboniadol i weithwyr gofal cymdeithasol proffesiynol sydd wedi cofrestru gyda Gofal Cymdeithasol Cymru, <https://gofalcymdeithasol.cymru/adnoddau/openness-and-honesty-when-things-go-wrong-the-professional-duty-of-candour-explanatory-guidance>
- Pecyn Hyfforddi Diogelu Sylfaenol Cymru Gyfan <https://gofalcymdeithasol.cymru/dysgu-a-datblygu/diogelu>

- Hyb Gwybodaeth a Dysgu Deddfwriaeth Gofal Cymdeithasol yng Nghymru | Diogelu <https://gofalcymdeithasol.cymru/hyb/deddf-sswb-codau>
- Deddfau Iechyd Meddwl 1983 a 2007 <http://www.communitycare.co.uk/2008/11/11/mental-health-acts-1983-and-2007/>
- What is the Mental Capacity Act? GIG, <http://www.nhs.uk/Conditions/social-care-and-support-guide/Pages/mental-capacity.aspx>
- Deprivation of Liberty Safeguards (DoLS) at a glance, SCIE, <https://www.scie.org.uk/mca/dols/at-a-glance>

Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch | Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canllawiau Cyfeirio ar y Pynciau Canlynol:

- Health and safety in care homes (HSG220)
- Health and Safety (Sharp Instruments in Healthcare) Regulations 2013 - Guidance for employers and employees (HSIS7)
- Managing the risks from hot water and surfaces in health and social care (HSIS6)
- Falls from windows or balconies in health and social care (HSIS5)
- How the Lifting Operations and Lifting Equipment Regulations apply to health and social care (HSIS4)
- Getting to grips with hoisting people (HSIS3)
- Reporting injuries, diseases and dangerous occurrences in health and social care: Guidance for employers (HSIS1)
- Risk assessment
- Slips, trips and falls
- Workplace violence
- Working alone: health and safety guidance on the risks of lone working
- HSE Working alone: health and safety guidance on the risks <http://www.hse.gov.uk/pubns/indg73.pdf>
- Oedolion – Mewn Dwylo Diogel: Rhoi Gweithdrefnau Amddiffyn Oedolion ar waith yng Nghymru
- Oedolion – Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid
- Oedolion – Polisi a Gweithdrefnau Interim Cymru Gyfan ar gyfer Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed 2010
- Plant – Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1989
- Plant – Deddf Plant 1989 a 2004
- Plant – Polisi a Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan 2008
- Plant – Gweithio gyda'n Gilydd dan Ddeddf Plant 2004
- Cyffredinol – Deddf Diogelu Data 1998

- Cyffredinol – Deddf Hawliau Dynol 1998
- Cyffredinol – Deddf Iechyd Meddwl (diwygiad) 2007
- Cyffredinol – Deddf Galluedd Meddyliol 2005
- Cyffredinol – Deddf Cydraddoldeb 2010
- Cyffredinol – Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006
- Cyffredinol – Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Cyffredinol – Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015
- Polisiâu a chanllawiau cenedlaethol ar atal a rheoli heintiau, GIG Cymru <http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/888/page/75726>

Deddfwriaeth a dolenni i bolisiau ac adolygiadau perthnasol i feysydd pwnc

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Deddf Hawliau Dynol 1998 a Chonfensiynau a Phrotocolau cysylltiedig fel, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau ac Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn 1991, Datganiad o hawliau pobl hŷn yng Nghymru (2014)
- Deddf Iechyd Meddwl (1989), Cod Ymarfer ar gyfer Cymru (2008) a Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010
- Deddf Galluedd Meddyliol 2005 a'r Cod Ymarfer cysylltiedig
- Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid;
- Deddf yr Iaith Gymraeg 1993; Mesur y Gymraeg (2011) a Mwy na Geiriau Fframwaith Strategol Llywodraeth Cymru ar gyfer Gwasanaethau Gymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol (2013)
- Control of Substances Hazardous to Health (COSHH) Regulations 2002
- Canllawiau'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ar safe use of bed rails a thaflen wybodaeth ar falls from windows
- Canllawiau y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) 'Oral health for adults in care homes' 2016
- Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth mewn Iechyd a Gofal (NICE) (2013). Falls: Assessment and prevention of falls in older people
- Deddf Diogelu Data 1998
- Cytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (WASPI)
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru sy'n diwygio cyfraith gwasanaethau cymdeithasol. Daeth i rym ym mis Mai 2014. Ei nod cyffredinol yw cyflwyno darpariaethau i wella canlyniadau llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth, yn ogystal â gofalwyr.

- Rheoliadau Gorchmynion Amddiffyn a Chynorthwyo Oedolion (Swyddog Awdurdodedig) (Cymru) 2015. Mae'r rheoliadau hyn yn darparu canllawiau penodol ar Orchmynion Amddiffyn a Chynorthwyo Oedolion ac yn amlinellu sut y bydd swyddogion ag awdurdod i wneud cais am Orchmynion Amddiffyn a Chynorthwyo yn gweithredu. Daethant i rym yng Nghymru ym mis Ebrill 2016.
- Rheoliadau Byrddau Diogelu (Cyffredinol) (Cymru) 2015. Mae'r rheoliadau hyn yn amlinellu'r gofynion ar gyfer Byrddau Diogelu Oedolion yng Nghymru, yn cynnwys gwybodaeth am Ardaloedd Byrddau Diogelu, partneriaid arweiniol, cynlluniau blynyddol ac adroddiadau blynyddol. Daethant i rym yng Nghymru ym mis Ebrill 2016.
- Rheoliadau'r Bwrdd Diogelu Annibynnol Cenedlaethol (Cymru) 2015. Mae'r rheoliadau hyn yn amlinellu'r gofynion ar gyfer y Bwrdd Diogelu Annibynnol Cenedlaethol yn cynnwys y cyfansoddiad, trafodion cyfarfodydd, grwpiau atodol i'w sefydlu gan y Bwrdd, a gofynion ymgynghori. Daethant i rym yng Nghymru ar 1 Hydref 2015.
- Rheoliadau Byrddau Diogelu (Swyddogaethau a Gweithdrefnau) (Cymru) 2015. Mae'r rheoliadau hyn yn amlinellu swyddogaethau Byrddau Diogelu, Adolygiadau Ymarfer, gweithdrefnau Byrddau Diogelu, a chyfleoedd i gymryd rhan yn eu gwaith.
- Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cyfrol 1 – Cyflwyniad a Throsolwg. Canllawiau statudol yn deillio o Ran 7 (Diogelu) o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, gan gynnwys gorchmynion amddiffyn a chynorthwyo oedolion; dyletswyddau i hysbysu ac ymholi; byrddau diogelu; a'r Bwrdd Diogelu Annibynnol Cenedlaethol.
- Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cyfrol 2 – Adolygiadau Ymarfer Plant. Mae'r canllawiau hyn yn nodi trefniadau ar gyfer adolygiadau ymarfer plant amlasiantaethol mewn amgylchiadau digwyddiad o bwys lle gwyddys neu lle amheuir bod achos o gam-drin neu esgeuluso plentyn wedi digwydd. Caiff penodau 1-7 o'r canllawiau hyn eu cyhoeddi o dan adran 139 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cyfrol 3 – Adolygiadau Ymarfer Oedolion. Mae'r canllawiau hyn yn nodi trefniadau ar gyfer adolygiadau ymarfer oedolion amlasiantaethol mewn amgylchiadau digwyddiad o bwys lle gwyddys neu lle amheuir bod achos o gam-drin neu esgeuluso oedolyn wedi digwydd. Caiff penodau 1-7 o'r canllawiau hyn eu cyhoeddi o dan adran 139 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cyfrol 4 – Gorchmyn Amddiffyn a Chynorthwyo Oedolion. Mae'r canllaw hwn yn cynnig un pwynt cyfeirio ar Orchmynion Amddiffyn a Chynorthwyo Oedolion ar gyfer awdurdodau lleol. Mae'n cynnig gwybodaeth gynhwysfawr am geisio, gweithredu a gorfodi Gorchmyn Amddiffyn a Chynorthwyo Oedolyn. Fe'i cyhoeddir o dan adran 131 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: Cyfrol 5 – Trafod achosion unigol, fersiwn plant, fersiwn oedolion. Mae hwn yn disodli'r canllawiau blaenorol (Mewn Dwylo Diogel, Rhoi Gweithdrefnau Amddiffyn Oedolion ar waith yng Nghymru 2008, Canllawiau Interim Cymru ar atal cam-drin oedolion agored i niwed (2010/13).

- Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf hon yn ceisio gwella trefniadau ar gyfer atal trais ar sail rhywedd, cam-drin domestig, a thrais rhywiol, trefniadau ar gyfer amddiffyn dioddefwyr trais ar sail rhywedd, cam-drin domestig a thrais rhywiol, a chymorth ar gyfer pobl sy'n cael eu heffeithio gan y materion hyn.
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf hon yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru.
- Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016. Mae'r Ddeddf hon yn sefydlu trefn reoleiddio sy'n gyson â'r newidiadau a gyflwynir gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- Y Swyddfa Gartref (2015) Mandatory Reporting of Female Genital Mutilation – procedural information. Mae'r ddogfen hon yn rhoi dealltwriaeth i weithwyr iechyd a gofal cymdeithasol rheoleiddiedig, ac athrawon, o'r ddyletswydd adrodd orfodol newydd ar anffurfio organau cenhedlu benywod o dan 18 oed, fel y'i cyflwynwyd gan Ddeddf Troseddu Difrifol 2015.
- Grŵp Adolygu Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan (2011) Canllawiau Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer diogelu a hyrwyddo lles plant a phobl ifanc ar eu pen eu hunain sy'n ceisio lloches. Nod y canllawiau hyn yw diogelu a hyrwyddo lles plant a phobl ifanc sy'n ceisio lloches / ffoaduriaid ar eu pen eu hunain yng Nghymru a ddylai gael eu hystyried fel plant yn gyntaf ac yn fudwyr yn ail ac felly sydd â hawl i gael asesiad, cymorth ac amddiffyniad yn yr un ffordd ag unrhyw blentyn arall.
- Grŵp Adolygu Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan (2011) Canllawiau Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer diogelu plant a all fod wedi'u masnachu. Bwriad y canllawiau hyn yw darparu canllawiau ymarfer i weithwyr proffesiynol a gwirfoddolwyr o bob asiantaeth i'w helpu i ddiogelu plant sy'n cael eu cam-drin a'u hesgeuluso gan oedolion sy'n eu masnachu i'r DU ac o fewn y DU at ddibenion camfanteisio. Mae'r canllawiau'n cydnabod bod datblygu dull amlasiantaethol, sy'n gallu sicrhau ymatebion tymor hir i fynd i'r afael â masnachu, yn debygol o fod yn fwy effeithiol na mentrau unigol.
- Grŵp Adolygu Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan (2011) Canllawiau Ymarfer Cymru Gyfan ar gyfer diogelu plant a phobl ifanc sydd wedi'u heffeithio gan gam-drin domestig. Mae'r canllawiau ymarfer hyn yn darparu gwybodaeth ar gyfer pob gweithiwr proffesiynol i gefnogi ymarfer diogel a sicrhau ymateb integredig i ddiogelu plant sydd wedi'u heffeithio gan gam-drin domestig.
- Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (2009) Diogelu ac Amddiffyn Plant yng Nghymru: adolygiad o wasanaethau awdurdodau lleol a byrddau diogelu plant lleol. Mae'r adroddiad yn coladu asesiadau awdurdodau lleol a byrddau diogelu plant lleol o ba mor effeithiol oedd eu trefniadau i ddiogelu ac amddiffyn plant yn 2009. Mae'n crynhoi'r prif negeseuon a'r canfyddiadau o raglen AGGCC i wirio'r hunanasesiadau.

- Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (2010) Arolygiad Cenedlaethol o Amddiffyn Oedolion: Trosolwg Cymru Gyfan. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r arolygiad cenedlaethol o amddiffyn plant a gynhaliwyd gan Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) rhwng mis Gorffennaf a mis Rhagfyr 2009. Mae'n cynnwys tystiolaeth o berfformiad gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol a gwybodaeth ychwanegol am drefniadau i gefnogi amddiffyn oedolion mewn cartrefi gofal a reoleiddir gan AGGCC.
- Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (2010) Amddiffyn a diogelu oedolion yng Nghymru: materion allweddol ar draws ieched a gofal cymdeithasol yng Nghymru. Mae'r papur hwn yn darparu asesiad o ansawdd trefniadau amddiffyn a diogelu oedolion ar draws meysydd ieched a gwasanaethau cymdeithasol. Ei ddiben yw tynnu sylw at y negeseuon allweddol a chyffredin sy'n codi ar gyfer ieched a gofal cymdeithasol o nifer o adroddiadau.
- Cyngor Gofal Cymru (2015) Cod Ymarfer Proffesiynol ar gyfer Gofal Cymdeithasol. Mae'r canllawiau ymarferol yn y Cod newydd yn grymuso'r gweithlu gofal cymdeithasol i roi lle canolog i lesiant unigolion mewn penderfyniadau am eu gofal a'u cymorth.
- Cyngor Gofal Cymru *Hyfforddiant Ymwybyddiaeth Diogelu Sylfaenol Cymru Gyfan* – ar gael yn <https://gofalcymdeithasol.cymru/dysgu-a-datblygu/diogelu> (fel ar 28 Medi 2015). Cyfres o adnoddau yn cynnwys sleidiau hyfforddi, nodiadau hyfforddwr, gweithgareddau a chynlluniau gwersi sy'n cwmpasu hanfodion diogelu oedolion a phlant.
- Plant yng Nghymru *Diogelu* – ar gael yn <http://www.plantynghymru.org.uk/ein-gwaith/diogelu/> (fel ar 28 Medi 2015). Dyma'r hafan ar gyfer amrywiaeth o adnoddau diogelu plant. Mae'n cynnwys dolenni i newyddion, datganiadau i'r wasg, polisi, hyfforddiant, digwyddiadau ac adnoddau.
- Plant yng Nghymru *Cadw Plant yn Ddiogel* <http://www.plantynghymru.org.uk/ein-gwaith/atal-damweiniau/keep-kids-safe-2017/> (fel ar 20 Chwefror 2017). Y nod yw lleihau anafiadau anfwriadol ymhlith plant o dan 5 oed, ac mae'r pecyn yn rhoi'r holl adnoddau angenrheidiol i sefydliadau ac ymarferwyr ddarparu gwybodaeth a ch yngor diogelwch plant i rieni.
- Davies, E (dim dyddiad) *Dwy laith, Dau Ddewis: Cysyniad o ddewis iaith ym maes gwaith a gofal cymdeithasol*. Cyngor Gofal Cymru – ar gael yn https://gofalcymdeithasol.cymru/cms_assets/file-uploads/Dwy-laith-Dau-Ddewis.pdf (fel ar 15 Hydref 15).
- Adran Materion Cyfansoddiadol (2007) Cod Ymarfer Deddf Galluedd Meddyliol 2005. Llundain. Y Llyfrfa. Mae'r Cod Ymarfer yn cefnogi'r Ddeddf Galluedd Meddyliol ac yn darparu canllawiau i bawb sy'n gofalu a / neu'n gwneud penderfyniadau ar ran oedolion nad oes ganddynt alluedd. Mae'r Cod yn cynnwys astudiaethau achos ac yn egluro prif nodweddion Deddf Galluedd Meddyliol yn glir a manwl.
- Yr Adran Addysg (2015) *Working Together to Safeguard Children*. Mae'r canllawiau statudol hyn ar waith rhyngasiantaethol i ddiogelu a hyrwyddo lles plant yn berthnasol i awdurdodau lleol ac ysgolion yn Lloegr.

- Yr Adran Iechyd (2015) *Winterbourne View: transforming care 2 years on*. Mae'r adroddiad hwn yn adroddiad ar y cyd gan bartneriaid ledled y system iechyd a gofal, sy'n disgrifio'r gwaith a wnaed i weithredu'r camau gweithredu a nodwyd yn adroddiad gwreiddiol Winterbourne View.
- Flynn M (2015) *In Search of Accountability: A review of the neglect of older people living in care homes investigated as Operation Jasmine a'r Executive Summary*. Roedd Operation Jasmine yn archwiliad mawr iawn gan yr heddlu a ddechreuodd ym mis Tachwedd 2005. Roedd yn ymwneud â 63 mawrolaeth a oedd yn destun pryder mewn cartrefi gofal a chartrefi nyrsio i bobl hŷn yn ne ddwyrain Cymru. Mae'r adroddiad llawn hwn yn amlinellu cyflwyniad, methodoleg, cronolegau cyffredinol, dadansoddiad, casgliadau, gwersi ac argymhellion yn fanwl.
- Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (2010) *Diogelu ac Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed yng Nghymru: Adolygiad o'r trefniadau sydd ar waith ar draws Gwasanaeth Iechyd Cenedlaethol Cymru*. Roedd yr adroddiad hwn yn ceisio ateb dau gwestiwn: a yw'r rhai sy'n gweithio mewn sefydliadau gofal iechyd yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau mewn perthynas ag amddiffyn oedolion mewn perygl, ac a ydynt yn gwybod sut i ymdrin yn briodol â materion lle mae yna achosion a amheuir ym maes amddiffyn / diogelu oedolion? A yw oedolion mewn perygl wrth ddefnyddio gwasanaethau gofal iechyd? Cynhaliwyd cyfres o arolygiadau a hapwiriadau i ateb y cwestiynau hyn.
- Hyb Gwybodaeth a Dysgu *Eiriolaeth* – ar gael yn <https://gofalcymdeithasol.cymru/hub/hub-resource-sub-categories/eiriolaeth> (fel ar 16 Chwefror 2017). Adnoddau sydd â't nod o roi trosolwg i chi o brif agweddau'r Ddeddf mewn perthynas ag eiriolaeth ac Eiriolaeth Proffesiynol Annibynnol yn benodol. Maent hefyd yn ceisio codi ymwybyddiaeth a chreu dealltwriaeth o eiriolaeth ymysg y rhai a allai weithio gyda, neu fod yn atgyfeirio pobl at, wasanaethau eiriolaeth.
- Hyb Gwybodaeth a Dysgu *Gwybodaeth ac Ymwybyddiaeth* – ar gael yn <https://gofalcymdeithasol.cymru/hub/hub-resource-sub-categories/gwybodaeth-ac-ymwybyddiaeth> (fel ar 16 Chwefror 2017). Adnoddau sydd â'r nod o roi trosolwg i chi o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 a beth mae'n ei olygu i'r sector gofal cymdeithasol.
- NSPCC *Child Protection in Wales* – ar gael yn <http://www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-protection-system/wales/legislation-policy-guidance/> (fel ar 28 Medi 2015). Mae'r dudalen hon yn cynnwys dolenni cyfredol i ddeddfwriaeth, polisi a chanllawiau perthnasol, yn ogystal ag ymchwil ac adnoddau adolygiadau ymarfer plant.
- Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru *Amddiffyn Oedolion* – ar gael yn http://www.olderpeoplewales.com/wl/adult_protection.aspx (fel ar 20 Chwefror 2017). Amrywiaeth o adnoddau am gamdriniaeth a wynebier gan bobl hŷn, yn cynnwys Rhestr Wirio Adnabod Arwyddion Risg (RIC) Cymru gyfan ac Arweiniad Bras ar gyfer Trais yn y Cartref, Aflonyddu a Thrais ar Sail "Anrhydedd".
- Research in Practice for Adults (2015) *Research and Policy Update July 2015: Deprivation of Liberty Safeguards*. Mae'r rhifyn hwn o fwletin misol gan RiPfa yn crynhoi ac yn cysylltu â pholisi, deddfwriaeth ac ymchwil sy'n ymwneud â gweithredu Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid.

- Research in Practice for Adults (2015) Research and Policy Update April 2015: Safeguarding and Domestic Abuse. Mae'r rhifyn hwn o fwletin misol gan RiPFA yn crynhoi polisi, deddfwriaeth ac ymchwil diweddar yn ymwneud â diogelu oedolion sydd ag anghesion gofal a chymorth yn sgil cam-drin domestig.
- Llywodraeth y DU (2016) Modern Slavery Act 2015 review: one year on. Mae'r adolygiad yn ystyried pa mor dda mae darpariaethau cyfiawnder troseddol Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015 wedi'u gweithredu ac yn nodi bylchau yn y ddeddfwriaeth, gan argymhell ffyrdd o fynd i'r afael â'r materion a nodwyd.
- Llywodraeth y DU (2016) Revised Prevent Duty Guidance: for England and Wales. Canllawiau i awdurdodau penodol yng Nghymru a Lloegr ar y ddyletswydd yn Neddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 i roi sylw dyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu tynnu i mewn i derfysgaeth.
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru Diogelu Trydydd Sector <http://wcva-cru.org.uk/Hafan/> (fel ar 20 Chwefror 2017). Dyma adnodd ar gyfer sefydliadau'r trydydd sector yng Nghymru sy'n gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion mewn perygl.
- Llywodraeth Cymru *Diogelu* – ar gael yn <http://gov.wales/topics/health/socialcare/safeguarding/?lang=cy> (fel ar 28 Medi 2015). Mae'r dudalen hon yn darparu cyflwyniad i ddiogelu yng Nghymru a dolenni i adnoddau eraill sy'n berthnasol i ddiogelu plant ac oedolion, yn cynnwys y Cynllun Gweithredu Cenedlaethol i fynd i'r afael â Chamfanteisio'n Rhywiol ar Blant (Cymru).
- Llywodraeth Cymru *Atal Caethwasiaeth* – ar gael yn <http://gov.wales/topics/people-and-communities/communities/safety/anti-slavery/?skip=1&lang=cy> (fel ar 20 Chwefror 2017). Deunyddiau codi ymwybyddiaeth am gaethwasiaeth fodern.
- Llywodraeth Cymru *Byw Heb Ofn* <http://livefearfree.gov.wales/?skip=1&lang=cy> (fel ar 20 Chwefror 2017). Cyngor, canllawiau ac adnoddau ar drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig neu drais rhywiol.
- Llywodraeth Cymru (2010) Gwybodaeth a Chanllawiau ar Gam-drin Domestig: Diogelu Plant a Phobl Ifanc yng Nghymru. Mae'r ddogfen hon yn rhoi gwybodaeth i'r rhai sy'n gweithio gyda phlant mewn lleoliadau addysg ac ieuenctid yng Nghymru i helpu i'w diogelu rhag y problemau sy'n gysylltiedig â cham-drin domestig ac yn ceisio lleihau achosion yn y dyfodol drwy waith ataliol.
- Llywodraeth Cymru (2010) Amddiffyn Plant a Phobl Ifanc rhag Camfanteisio Rhywiol: Canllawiau ar Ddiogelu Plant: Gweithio gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004. Nod y canllawiau hyn yw helpu ymarferwyr i atal camfanteisio'n rhywiol ar blant sydd mewn perygl o gael eu cam-drin neu sy'n cael eu cam-drin drwy gamfanteisio rhywiol, a tharfu ar ac erlyn y rhai sy'n cyflawni'r math hwn o gamdriniaeth.
- Llywodraeth Cymru (2013) Diogelu Plant yng Nghymru: Canllawiau ar Drefniadau Adolygiadau Ymarfer Plant Amlasiantaethol. Datblygwyd y fframaith Adolygiadau Ymarfer Plant i helpu i ddysgu o achosion amddiffyn plant. Mae'r canllawiau'n nodi'r trefniadau ar gyfer Adolygiadau Ymarfer Plant, ac yn disodli Pennod 10: Adolygiadau Achos Difrifol yn Diogelu Plant: Gweithio Gyda'n Gilydd o dan Ddeddf Plant 2004.